

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Фізична терапія та ерготерапія при дисфункціях сенсорних систем
(назва дисципліни)

підготовки бакалавра (на базі повної загальної середньої освіти)
(назва освітнього рівня)

спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус навчальної дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при дисфункціях сенсорних систем» підготовки “бакалавра”, галузі знань- 22-охорона здоров'я, спеціальності — 227 — фізична терапія, ерготерапія, за освітньо-професійною програмою - фізична терапія, ерготерапія

Розробник: : Ульяницька Н.Я., к.б.н., доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Силабус навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри **фізичної терапії та ерготерапії**

протокол № 3 від 16.10.2020 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань - 22 «Охорона здоров'я», Спеціальність- 227 «Фізична терапія, ерготерапія», освітня програма - 227 «Фізична терапія, ерготерапія», бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання 2
		Семестр 3-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) __ год. Лабораторні 34 год.
		Індивідуальні __ год.
Мова навчання		Самостійна робота 90 год.
	Консультації 6 год.	
	Форма контролю: залік	
	українська	

II. Інформація про викладача

Ульяницька Наталія Ярославівна

Кандидат біологічних наук

Доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація +380505539523; ulianutskaya.natalia@eenu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Фізична терапія та ерготерапія при дисфункціях сенсорних систем» ознайомлює студентів з основними поняттями в сфері охорони здоров'я, основними групами дисфункцій сенсорних систем, розуміння можливих проблем зі здоров'ям протягом життя, визначення стратегій та алгоритмів дій при виникненні певних медичних проблем, опанування теоретичними знаннями фізіології та патології процесів сенсорних систем, а також вмінь надання першої медичної допомоги. Курс допомагає майбутнім фахівцям у галузі охорони здоров'я опанувати методи фізичної терапії та ерготерапії при дисфункціях сенсорних систем, кваліфікувати медичні стани, розуміти причинно-наслідкові зв'язки між факторами ризику, спадковістю та медичними станами. Це створює ґрунт для розуміння можливих проблем зі здоров'ям, дає орієнтири щодо надійних джерел інформації, навчає використовувати їх для самостійного пошуку необхідної медичної інформації. Розуміння медичних станів дисфункцій сенсорних систем та

причин їх виникнення допомагатиме будувати персональні стратегії щодо збереження здоров'я.

Мета курсу: – підготовка фахівців у галузі «Охорони здоров'я» за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія», освітнього ступеня бакалавра відповідно до державних стандартів, підготовки спеціалістів вище зазначеного фахового спрямування, глибоке засвоєння студентами базових понять загальної та спеціальної патології, діагностичних ознаки захворювань внутрішніх органів, основ догляду за хворими та методів профілактики різноманітних захворювань з урахуванням впливу фізичної терапії та ерготерапії.

Завдання курсу: - Сформувати у студентів глибоке розуміння необхідності підтримки здорового способу життя, допомогти здобути глибокі знання в галузі медицини, навчити їх практично застосовувати набуті вміння і навички у своїй професійній діяльності з метою профілактики захворювань, рекреації та оптимізації здоров'я особистості, орієнтації її на здоровий спосіб життя; сформувати у студентів свідоме та відповідальне ставлення до індивідуального здоров'я та здоров'я нації.

- Поглибити і розширити знання студентів, отримані на лекціях та у процесі самостійної роботи, спрямувати всі засоби на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, розвивати наукове мислення та усне мовлення студентів.
- Озброїти студентів базовими знаннями щодо теоретичних основ будови і функції сенсорних систем; онтогенез і філогенез сенсорних систем; спеціальну термінологію; нейрофізіологічні і психофізіологічні особливості кожної сенсорної системи; принципи кодування сенсорної інформації.

2. Результати навчання (компетентності).

- ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
- ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
- ПР 05. Знати основи патології, патофізіології, функціональної анатомії; принципи застосування та вплив засобів та методів фізичної реабілітації. Здатність пояснювати потребу у заходах фізичної реабілітації, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
- ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.
- ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та

нормами професійної етики.

3. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальна фізіологія сенсорних систем та основні питання нозології						
Тема 1. Загальна фізіологія сенсорних систем	12	2	4	6		ДС /4
Тема 2. Спеціальна фізіологія сенсорних систем	12	2	4	6		РЗ /4
Тема 3. Патологія сенсорних систем	16	2	4	8	2	РМГ /4
Тема 4. Соматовісцеральні сенсорні системи	18	2	4	12		ДС /4
Тема 5. Інфекційні захворювання сенсорних систем	18	2	4	12		РЗ /4
Разом за модулем 1	76	10	20	44	2	20
Змістовий модуль 2 Фізична терапія та ерготерапія при різних нозологіях сенсорних систем						
Тема 5. Фізична терапія при дисфункціях сенсорних систем	24	4	4	16		ДС /5
Тема 6. Ерготерапія при дисфункціях сенсорних систем	20	4	4	10	2	ДБ /5
Тема 7. Тестова оцінка при дисфункціях сенсорних систем	30	2	6	20	2	РЗ/10
Разом за модулем 2	74	10	14	46	4	20
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						Бал
Модульна контрольна робота						ТЗ/60
ІНДЗ						
Інше (вказати)						
Всього годин / Балів	150	20	34	90	6	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

4. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Тема	К-сть годин
1.	<u>Вступ до дисципліни. Поняття про сенсорні системи</u> Перелік питань для опрацювання: Історичний розвиток медицини в різні етапи розвитку суспільства.	20

	<u>Загальна фізіологія сенсорних систем</u>	10
2.	Перелік питань для опрацювання: Класифікація сенсорних систем. Модальність. Розмірності відчуттів: якісна, кількісна, просторова, часова. Об'єктивні і суб'єктивні вимірювання інтенсивності відчуттів. Оцінка відношення інтенсивності відчуття до еталонного. Інтермодальне зрівнювання відчуттів. Метод диференційно-порогових кроків. Основний закон психофізики та його сучасні інтерпретації.	
	<u>Спеціальна фізіологія сенсорних систем</u>	10
3.	Перелік питань для опрацювання: Механорецепція. Абсолютний поріг, просторові пороги розрізнення (одночасні і послідовні). Види механорецепторів, їх будова і функціональні особливості. Рецептори тиску. Рецептори дотику. Рецептори вібрації. Механочутливі вільні нервові закінчення в шкірі. Рецептивні поля механорецепторів та щільність іннервації. Пропріорецепція, її якості. Пропріорецептори. Сухожильні органи Гольджі. М'язові веретена. Провідні шляхи та центральна інтеграція. Вісцеральні чутливість. Види вісцерорецепторів. Провідниковий і центральний відділи. Терморецепція. Види терморецепторів, щільність їх розміщення, морфо-функціональні особливості. Статичні температурні відчуття. Динамічні температурні відчуття. Терморегуляція. Особливі види температурних відчуттів. Больові відчуття. Значення і класифікація болю. Якості болю	
	<u>Патологія сенсорних систем</u>	10
4.	Перелік питань для опрацювання: Етіологія та патологічні-механізми дисфункцій сенсорних систем	
	<u>Інфекційні захворювання сенсорних систем</u>	10
5.	Перелік питань для опрацювання: .	
	<u>Фізична терапія при дисфункціях сенсорних систем</u>	10
6.	Перелік питань для опрацювання:	
	<u>Ерготерапія при дисфункціях сенсорних систем</u>	16
7.	Перелік питань для опрацювання: Ергодіагностика	
	Разом	86

5. Політика оцінювання

Дисципліна «Фізична терапія та ерготерапія при дисфункціях сенсорних систем» складається з двох змістових модулів. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. Поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. Виконання МКР (максимум 60 балів).

МКР проходить у вигляді написання тестових завдань двох рівнів складності.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-

10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

● Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

● Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин, відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#)

6. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

7. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всівидинавчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

8. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Батуев Е. С. Введение в физиологию сенсорных систем / Е. С. Батуев, Г. Л. Куликов. – М.: Высш. Шк., 1983. – 247 с.
2. Бонев Л, Сленчев П, Банков С. Руководство по кинезитерапии. София; 1998. 357 с.
3. Блум Ф. Мозг, разум, поведение : пер. с англ. / Ф. Блум, А. Лейзерсон, Л. Хофстедтер. – М.: Мир, 1988. – 248 с.
4. Вартанян И. А. Физиология сенсорных систем: руководство / И. А. Вартанян. – СПб.: Издательство «Лань», 1999. – 224 с. – Серия «Мир медицины»

5. Волков В. В. Эргономика зрительной деятельности человека / В. В. Волков, А. В. Луизов, Б. В. Овчинников – Л. : Машиностроение. – 1989. – 111 с.
6. Ганонг В. Ф. Фізіологія людини: підруч. для студ. вузів / В. Ф. Ганонг; за ред. М. Мартиняка. – Л.: БаК, 2002. – 784 с.
7. Глезер В. Д. Зрение и мышление / В. Д. Глезер. – Л., 1985. – 246 с.
8. Гіттік Л. С. Практикум з фізіології людини і тварин / Навчальний посібник для лабораторних занять / Гіттік Л. С., Швайко С. Є., Бенедь В. П., Козачук Н.О., Поручинський А. І. – Луцьк: Ред.-вид. відділ “Вежа” Волинського державного університету імені Лесі Українки, 2002. – 155 с.
9. Гіттік Л. С. Практикум з фізіології людини і тварин /Навчальний посібник для лабораторних занять. – 2-е вида., перероб. і доп. / Гіттік Л. С., Швайко С. Є., Козачук Н.О., Поручинський А. І. – Луцьк: РВВ «Вежа» ВДУ ім. Лесі Українки, 2003. – 178 с.
- 10.Гуминский А. А. Руководство к лабораторным занятиям по общей и возрастной физиологии / А. А. Гуминский, Н. Н. Леонтьева, К. В. Маринова. – М.: Просвещение, 1990. – 239 с.
- 11.Дмитриева Т. М. Основы сенсорной экологии: учеб. пособие для вузов / Т. М. Дмитриева. – М.: Изд-во РУДН, 1999. – 168 с.
- 12.Кейдель В. Л. Физиология органов чувств / В. Л. Кейдель. – М.: Высш. шк., 1975.
- 13.Козачук Н. О. Фізіологія аналізаторів: Метод. рек. до лабораторних робіт для студ. спец. “Біологія” денної і заочної форми навчання / Козачук Н. О., Качинська Т.В. – Луцьк СПД Городюк Т. М., 2011. – 29 с.
- 14.Козачук Н. О. Фізіологія аналізаторів: Метод. рек. до самостійної роботи студ. денної і заочної форм навчання / Козачук Н. О., Федорчук О.Ю.. – Луцьк, 2012. – 34 с.
- 15.Коробков А. В. Атлас по нормальной физиологии: пособие для студ. мед. и биол. спец. вузов / А. В. Коробков, С. А. Чеснокова; под ред. Н. А. Агаджаняна. – М.: Высш. шк., 1986. – 351 с.
- 16.Коцан І. Я. Фізіологія сенсорних систем: Метод. рек. / Коцан І. Я., Козачук Н. О., Журавльов О. А. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – 38 с.
- 17.Коцан І. Я. Фізіологія сенсорних систем: Методичні рекомендації до лабораторних робіт для студентів заочної форми навчання / Коцан І. Я., Козачук Н. О. – Луцьк: СПД Городюк Т. М., 2010. – 36 с.
- 18.Любимова З. В. Возрастная физиология: в 2 ч. Ч. 1.: [учебник] / З. В. Любимова, К. В. Маринова, А. А. Никитина. – М.: ВЛАДОС, 2003. – 304 с.
- 19.Малый практикум по физиологии человека и животных: учеб. пособие для студ. вузов / А. С. Батуев, И. П. Никитина, В. Л. Журавлев, Н. Н.

- Соколов; под ред. А. С. Батуева. – СПб.: Изд-во С.-Петер. ун-та, 2001. – 348 с.
20. Нейман Л. В. Анатомия, физиология и патология органов слуха и речи: учеб. для студентов пед. вузов / Л. В. Нейман, М. Р. Богомильский; под ред. В. И. Селеверстова. – М.: Гуманитарный издат. центр ВЛАДОС, 2001. – 221 с.
21. Ноздрачев А. Д. Общий курс физиологии человека и животных: в 2 кн. Кн.1. Физиология нервной, мышечной и сенсорной систем: учеб. для биол. и медиц. спец. вузов / А. Д. Ноздрачев [и др.]; под ред. А. Д. Ноздрачева. – М.: Высш. шк., 1991. – 512 с.
22. Основы сенсорной физиологии : пер. с англ. / под ред. Р. Шмидта. – М.: Мир, 1984. – 287 с.
23. Основы физиологии человека: учеб. для студентов вузов. – 2-е изд., испр / Н. А. Агаджанян, И. Г. Власова, Н. В. Ермакова, В. И. Торшин; под ред. Н. А. Агаджаняна. – М.: Изд-во РУДН, 2003. – 408 с.

Интернет-ресурси

1. Валецька Р. О. Основи медичних знань [Електронний ресурс] / Р. О. Валецька // Волинська книга. –2007. –Режим доступу до ресурсу: <http://www.twirpx.com/file/1198103/>.
2. Концепція нової системи охорони здоров'я / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/Pro_20140527_0_dod.pdf . – Назва з екрана